

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického, v právní věci žalobce: **J. V.,** zastoupený JUDr. Miloslavem Petrželou, advokátem se sídlem Kobližná 47/19, Brno, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel,** Budějovická 1387/7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 4. 2008, č.j. 2007/7557/30, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2012, č. j. 7 A 63/2011 – 158,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2012, č. j. 7 A 63/2011 – 158, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

Ředitel Celního ředitelství Brno dne 1. 10. 2007 pod č. j. 7087-03/07-010100-90 propustil žalobce ze služebního poměru podle §42 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, neboť shledal, že žalobce dne 28. 2. 2007 v rámci plnění služebních povinností uložil blokovou pokutu ve výši 4.000 Kč, na její zaplacení vybral 200 EUR, tedy v rozporu s předpisy přijal nepovolenou měnu, do rozpočtu odvedl 4.000 Kč, čímž se obohatil o rozdíl dle platného kurzu cca ve výši 1.600 Kč. Podle ředitele se uvedeným jednáním žalobce dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu, je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru a porušil tak služební slib.

Žalovaný (dále též „*stěžovatel*") rozhodnutím ze dne 21. 4. 2008, č. j. 2007/7557/30 zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ředitele celního ředitelství.

Žalobce se následně domáhal žalobou zrušení rozhodnutí žalovaného služebního funkcionáře. Městský soud v Praze (dále též „*městský soud*“) rozsudkem ze dne 27. 10. 2010, č. j. 7 Ca 156/2008 - 44 rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 23. 3. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 77, rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

O žalobě znovu rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 5. 2011, č. j. 7 A 63/2011 - 101, rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud následně ke kasační stížnosti žalovaného rozsudkem ze dne 5. 10. 2011, č. j. 3 Ads 128/2011 - 125 rozsudek městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze poté rozsudkem ze dne 15. 6. 2011, č. j. 7 Ca 63/2011 - 158, rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b), c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též jen „*s. ř. s.*“) pro vady řízení, které měly vliv na zákonnost rozhodnutí, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Podle názoru městského soudu byl výslech svědků N. T. V. a S. M. K. bulharskými justičními orgány proveden bez vyrozumění obhájce žalobce, a to v rozporu s § 33 odst. 1, § 41 odst. 2, § 165 odst. 2 trestního řádu a také v rozporu s žádostí dožadujícího orgánu dle článku 4 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních. Pro tuto vadu podle § 211 odst. 2 trestního řádu nebylo možné v trestním řízení přečíst protokol o výslechu svědků. Jelikož žalobce tuto námitku vznesl v soudním řízení správním, také městský soud k provedenému výslechu nepřihlédl. Soud neuznal argumentaci stěžovatele spočívající v tom, že nemohl-li soud využít výslech svědků, měl protokol využít jako listinný důkaz. Podle soudu byl totiž výslech svědků proveden natolik vadným způsobem, že jej jako důkaz vůbec nelze použít. Soud podpůrně poukázal i na ustanovení § 174 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „*zákon o služebním poměru*“), z něhož vyplývá, že účastník má právo klást svědkům otázky, proto má právo být přítomen výslechu svědka.

Městský soud dále s poukazem na svůj rozsudek ze dne 27. 10. 2010, č. j. 7 Ca 156/2008 - 46 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 77 shrnul, že záznam vysvětlení řidiče V. ze dne 7. 3. 2007, který pořídil správní orgán, je nepřípustný. Soud rovněž rekapituloval právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 23. 3. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 - 77 o námitce podjatosti zaměstnankyně žalovaného a o aplikovatelnosti správního řádu na řízení ve věcech služebního poměru.

Městský soud uzavřel, že podkladem k prokázání zavrženíhodného jednání žalobce spočívajícím v obohacení o částku 1.600 Kč mohou být pouze důkazy provedené v souladu se zákonem. Těmito důkazy shledal soud kopii pokutových bloků 1.000 Kč s ručně vypsaným textem „50 €“ na každém ze čtyř pokutových bloků, odborné vyjádření odboru kriminalistické techniky a expertiz Police České republiky, výslech žalobce a jeho kolegy Z. D., který měl být přítomen přijetí 200 € od svědka V. dne 28. 2. 2007. Soud se sice ztotožnil se žalovaným, že tvrzení Z. D. o důvodech vepsání částky „50 €“ na pokutové

bloky je nevěrohodné, podle soudu však přípustné důkazy neprokazují ucelený děj přijetí částky 200 €. Podle soudu je prokázáno pouze vystavení pokutových bloků po 1.000 Kč, na něž Z. D. vepsal „50 €“. Podle soudu tak nebylo prokázáno, že žalobce přijal danou částku a tím se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu ve smyslu §42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Dle názoru soudu bez přihlédnutí k vadně provedeným důkazům nebylo žalobci prokázáno jednání mající znaky trestného činu, které mělo založit důvod pro propuštění žalobce dle §42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru.

Městský soud se dále zabýval i zbývajícími žalobními námitkami, jejichž vypořádání zde Nejvyšší správní soud rekapituluje pro úplnost. Městský soud shledal jako určitý výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně; podle soudu je patrné, jakého jednání se žalobce dopustil, jaké skutkové podstatě trestního zákona bylo jeho jednání podřazeno. Městský soud shledal postačujícím, pokud byly specifikace trestného činu a předpisy upravující způsob vybírání pokut či měny, v níž pokuta měla být vybírána, uvedeny v odůvodnění rozhodnutí. Podle soudu důkaz kriminalistickou expertízou sám o sobě nemá význam k prokázání jednání žalobce, lze jej však hodnotit v souvislostech s ostatními důkazy. Soud zaujal rovněž ten názor, že zproštění žalobce obžaloby nebránilo správnímu orgánu vést správní řízení o propuštění ze služebního poměru podle §42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru, neboť ke zproštění obžaloby došlo až rozsudkem ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 2 T 40/2009 po skončení správního řízení. Správní orgán o rozsudku tedy nevěděl. Pro městský soud by rozsudek měl význam pouze, byl-li by jím soud vázán podle § 52 s. ř. s., soud ovšem není vázán zprošťujícím rozsudkem. Soud konstatoval, že zprošťující rozsudek osvědčuje pouze tolik, že nebylo prokázáno, zda se stal skutek, pro který je žalobce stíhán. Nedostatek důkazů v trestním řízení však zároveň neznamená, že tímto nedostatkem trpí i správní řízení. Soud je názoru, že při hodnocení důvodu propuštění služební funkcionář není vázán trestním rozhodnutím a není důvod vyčkávat jeho výsledku. Rozhodnutím o propuštění ze služebního poměru není učiněn závěr o spáchání trestního činu, ale jen závěr o tom, zda konkrétním jednáním příslušník porušil služební slib (zda tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru). Soud k námitkám žalobce uzavřel, že nedodržení pořádkové lhůty podle § 190 odst. 8 zákona nemá vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného.

II. Kasační stížnost

Proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2012, č. j. 7 A 63/2001 – 158 podal žalovaný (dále též jen „*stěžovatel*“) kasační stížnost, v níž uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel je názoru, že se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu dle rozsudku ze dne 5. 10. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 125, a podle rozsudku ze dne 23. 3. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 77.

Konkrétně stěžovatel tvrdí, že Městský soud v Praze v rozporu s názorem Nejvyššího správního soudu neprovedl důkaz výpovědí svědků, když odmítl jejich použitelnost v řízení z toho důvodu, že byly získány v rozporu se zákonem. Podle stěžovatele jsou tyto výpovědi důkazy podle § 180 odst. 2 zákona o služebním poměru, které mohou přispět ke zjištění skutkového stavu věci, mohou „dokreslit“ již zjištěné skutečnosti, potvrdit pravdivost ostatních důkazů, osvědčit zjištěné skutečnosti a správnost

zjištění skutkového stavu (zejména přijetí částky 200 €) v řízení před správním orgánem. Stěžovatel je toho názoru, že Městský soud v Praze nemohl odmítnout přihlédnout k nim při hodnocení skutkového stavu. Podle stěžovatele bylo na městském soudu, aby žalobci dal dostatečný prostor vyjádřit se k důkazům. Stěžovatel poukázal na to, že se nejedná o nové důkazy, tyto důkazy jen ověřují správnost předchozích důkazů (výpověď řidiče před celními orgány a písemné vyjádření jeho zaměstnavatele). Stěžovatel je názoru, že pochybení orgánu činného v trestním řízení při získávání výpovědi řidiče kamionu V. N. T. a zaměstnavatele S. K. má význam jen pro trestní řízení, ale nemůže mít vliv na využitelnost takového důkazu pro jiné řízení, tj. pro řízení, ve kterém má být tento důkaz využit pro potvrzení jiného důkazu a pro potvrzení správnosti zjištěného skutkového stavu. Podle stěžovatele se městský soud neřídil právním názorem Nejvyššího správního soudu a nesprávně zhodnotil existující důkazy. Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Důvodem pro stěžovatele má být, že vydání rozhodnutí o odvolání by bylo v protikladu k důvodům, pro které je podávána kasační stížnost. Pro stěžovatele by následky znamenaly nenahraditelnou újmu spočívající ve vydání rozhodnutí, které nemělo být vydáno.

Žalobce kasační stížnost považuje za nedůvodnou, s právním názorem městského soudu se ztotožnil. Žalobce uvedl, že výslechy obou svědků jsou procesně nepoužitelné v trestním řízení podle § 211 odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 trestního řádu. Žalobce je názoru, že na řízení ve věcech služebního poměru se subsidiárně použije správní řád; podle ustanovení § 51 odst. 1 správního řádu je pak v řízení obecně připouštěno užití všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Žalobce poukázal na právní názor judikatury zastávaný v občanském soudním řízení (dle žalobce přiměřeně použitelný pro soudní řízení správní podle § 64 s. ř. s.), podle něhož pokud navrhne účastník řízení k prokázání svých tvrzení důkaz, který byl pořízen nebo opatřen v rozporu s obecně závaznými předpisy a jeho pořízením nebo opatřením došlo k porušení práv jiné fyzické nebo právnické osoby, soud takový důkaz jako nepřípustný neprovede.

Podle žalobce jedině výslechy svědků mohly skutkový děj „přijetí 200 EUR“ potvrdit nebo vyvrátit. Žalobce poukázal na to, že podle městského soudu provedenými důkazy přijetí 200 EUR prokázáno nebylo, dokreslení či potvrzení zjištěného skutkového děje výslechy svědků tak nemohlo mít význam.

Podle žalobce stěžovatel v kasační stížnosti zaměnil právo klást svědkům otázky a právo vyjádřit se k důkazům, nesouhlasí tedy s názorem, že městský soud mohl dát žalobci prostor k vyjádření se k důkazům.

Podle žalobce nemůže obstát úvaha o tom, že vada při opatření svědeckých výpovědí má relevanci pouze v trestním řízení, ale v řízení ve věcech služebního poměru lze tyto důkazy použít, došlo by tím k popření základních principů spravedlivého procesu a zásad právního státu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud v projednávané věci rozhodl o předchozích kasačních stížnostech žalovaného rozsudky ze dne 5. 10. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 125, a ze dne 23.

3. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 – 77. Přípustnost nynější kasační stížnost proto Nejvyšší správní soud nejprve posoudil podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Právě o tento případ se ve věci jedná, neboť stěžovatel namítl, že Městský soud v Praze nedodržel závazný právní názor Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost je přípustná.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil důvod tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel nesouhlasí s Městským soudem v Praze v otázce právního hodnocení důkazů.

Podle názoru Městského soudu v Praze nelze provést v řízení podle soudního řádu správního resp. v řízení ve věcech služebního poměru důkaz protokolem o výslechu svědků N. T. V. a S. M. K. pro procesní vadu mající za následek nepoužitelnost těchto důkazů v trestním řízení. Městský soud je současně názoru, že protokol o výslechu svědka nelze považovat ani za důkaz jinou listinou.

Nejvyšší správní soud tento názor Městského soudu v Praze nesdílí.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze bez dalšího okolnostem ovlivňujícím osud trestního řízení přisuzovat shodný účinek i v řízení ve věcech služebního poměru. Jak již Městský soud v Praze přiléhavě vyslovil, zproštění žalobce obžaloby v trestním řízení nemohlo (pro nezávislost obou řízení) mít vliv na vedení řízení o jeho propuštění ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Pro řízení ve věcech služebního poměru je tedy nerozhodné, že trestní řízení pro příslušníka bezpečnostního sboru skončilo zproštěním obžaloby a z jakého důvodu se tak stalo. K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud ve vztahu daňového řízení a trestního řízení např. v rozsudku ze dne 30. 11. 2009, č. j. 8 Afs 86/2008 – 95, v němž Nejvyšší správní soud zdůraznil, že pro výsledek daňového řízení není rozhodující skutečnost, zda žalobce spáchal či nespáchal nějaký trestný čin.

Svědeckou výpověď o skutku, který se měl stát mezi žalobcem a jinou osobou, mohou podat pouze zúčastněné osoby. Sílu a přesvědčivost takové svědecké výpovědi lze jiným důkazním prostředkem nahradit pouze zprostředkovaně. Zahraniční státní příslušnost svědka, který se zdržuje v místě bydliště v domovském státě, navíc služebnímu funkcionáři resp. městskému soudu významně ztěžuje provedení důkazu jeho výslechem. O obtížnosti obstarání takové svědecké výpovědi ostatně svědčí, že i orgán činný v trestním řízení požádal bulharskou stranu o právní pomoc ve věcech trestních, než aby sám svými prostředky zajistil osobní výpověď obou svědků v České republice.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2009, č. j. 5 Afs 51/2008 – 95 připustil, že protokol o výslechu svědka provedeném v zahraničí, byť nebyl proveden v souladu s českým právem, je přesto možno použít v řízení před tuzemským orgánem jako listinný důkaz, vůči němuž má subjekt zachovány veškeré námitky. Přestože se Nejvyšší správní soud vyslovil v citovaném rozsudku k výslechu zahraničního svědka

provedeném v rámci mezinárodní právní pomoci v daňovém řízení, tento názor pro shodnou povahu a význam důkazu svědeckou výpovědí obstojí i v řízení ve věcech služebního poměru.

Nejvyšší správní soud dále v rozsudku ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007 – 119 připustil, že listiny, z nichž je patrný obsah výpovědí svědků z jiných řízení, obecně mohou být podkladem pro rozhodnutí. Uvedené tím spíše platí i pro projednávanou věc, je-li podle § 180 odst. 2 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, důkazem pro řízení ve věcech služebního poměru vše, co může přispět k zjištění skutkového stavu věci, zejména výpovědi a vyjádření účastníka, svědků a jiných osob, doklady a jiné písemnosti nebo záznamy, odborná vyjádření, znalecké posudky, potvrzení, listiny, protokoly o ohledání a pořízená dokumentace skutkového děje. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku rovněž vyslovil, že tyto listiny musí být pořízeny nezávisle na příslušném (v rozhodované věci šlo o daňové) řízení. Dále je podle Nejvyššího správního soudu třeba, aby v jiném řízení byly listiny pořízeny v souladu se zákonem a aby se do sféry správce daně dostaly zákonným způsobem. Poslední podmínkou použitelnosti listiny z jiného řízení podle Nejvyššího správního soudu je, že s obsahem uvedených listin se subjekt musí seznámit a případně může navrhnout další důkazy, které by zjištění vyplývající z dotyčných listin upřesnily, korigovaly či vyvrátily.

Vycházeje z výše uvedeného nelze tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu ve správním řízení (jímž je řízení ve věcech služebního poměru) odmítnout použití protokolu o výslechu svědků jen z toho důvodu, že byl tento důkaz pro trestní řízení opatřen procesně vadným způsobem. Trestní řízení je svázáno mj. přísnými pravidly provádění důkazů s důrazem na právo obviněného (obžalovaného) na obhajobu, ostatně právě tato vada měla v trestním řízení za následek nepoužitelnost obou výslechů a následné zproštění žalobce obžaloby. Správní řízení ve věcech služebního poměru oproti tomu však takovými pravidly provádění důkazů omezeno není.

Z protokolu o výslechu svědků vyplývá, že oba svědci byli v souladu s českým právem poučeni o povinnosti vypovídat pravdivě, o významu výpovědi svědka podle § 101 trestního řádu, o následcích křivého obvinění a křivé výpovědi svědka podle §§ 174 a 175 zákona č. 140/1964 Sb., trestního zákona. Samotnou nepřítomností obhájce či žalobce u výslechu svědků v Bulharsku pak nebyla dotčena další práva a povinnosti žalobce v řízení vyplývající z § 174 zákona o služebním poměru – právo nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, právo navrhovat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, právo na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, právo vyjádřit v řízení své stanovisko, právo klást otázky znalcům a právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění. Provede-li městský soud důkaz listinou – protokolem o výslechu svědků – žalobci rovněž zůstanou zachovány veškeré námitky vůči jejímu obsahu.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že protokoly o výslechu svědků N. T. V. a S. M. K. lze provést jako listinný důkaz v řízení o propuštění žalobce ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu

řízení (§110 odst. 1. s. ř. s.). V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán výše vyloženým právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, když rozhodl ve věci samé rozsudkem.

Městský soud v Praze v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 10. září 2013

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu